

מערכת הצורות: שורש, בניין ומשקל

דף סיכום: איך מוצאים שורש, מזהים בניין ומשקל, ומבינים איך נוצרות מילים

שבעת הבניינים

בניין פעיל	בניין סביל	דוגמה
פעל	נפעל	שבר, נשבר
פיעל	פועל	סידר, סודר
הפעיל	הופעל	הדליק, הודלק
התפעל	-	התלבש, התכתבו

כשעיצור נעלם

- נ' בתחילת השורש נבלעת: הפיל (נ־פ־ל).
- י' בסוף השורש מתחלפת או נעלמת: בנה, בנתי (ב־נ־י).
- א' בסוף השורש כתובה אך לא נשמעת: מצאנו (מ־צ־א).
- מחפשים מילה מאותה משפחה: נפילה, בנייה.

משקלים ודרכי תצורה

דרך	דוגמה
שורש ומשקל	מספרה (מִקְטֵלָה - מקום)
בסיס וצורן	עיתונאי = עיתון + אי
הלחם בסיסים	רמזור = רמז + אור
ראשי תיבות	צה"ל

זכרו! כשהשורש לא ברור, מחפשים מילה אחרת מאותה משפחה שבה כל העיצורים נראים: «הפיל» – «נפילה», ולכן השורש נ־פ־ל.

 דוגמה פתורה: השורש של «הפילו» הוא ____.

- העיצורים שנראים: פ, ל.
- במשפחת המילים יש «נפילה» – חסרה נ' בתחילת השורש.

התשובה: נ־פ־ל

 בודקים את עצמנו – כתבו את מה שחסר – שורש, בניין או דרך תצורה:

- השורש של «הסיע» הוא _____.
- הבניין של «הוזמן» הוא _____.
- «רמזור» נוצר בדרך של _____.
- השורש של «בנינו» הוא _____.

תשובות לבדיקה עצמית: א. נסיע · ב. הופעל · ג. הלחם בסיסים · ד. ביני